

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Égész évre	16 kor. — fill.
Negyedévre	4 „ — „
Helyben házhó koráva:	
Égész évre	20 kor. — fill.
Negyedévre	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre	24 kor. — fill.
Negyedévre	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a héttől és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, szept. 18.

Beruházások.

Az ország száználmas gazdasági helyzete cselekvésre készíti a kormányt. Erélyes kézzel hozzálát a bajok szanálásához. A kormány — úgy látszik — teljes tudatára ébredt a helyzet veszedelmes voltának s azért irányítólag, cselekvőleg kíván közreműködni a gazdasági élet rekonstrukciójában.

Örömmel üdvözljük a kormányt ezen a téren, s azt hisszük, hogy ez irányban való akcióját nemcsak mi, kiket a párt-egység és az elvi azonosság köteleke fűz hozzá, de azok is, akik vele ellentétes politikai álláspontból bíráljuk a tetteit és ténykedéseit, őszinte örömmel és meleg rokonszenvvel üdvözlők a magyar kormányt a gazdasági regenerálásra irányuló nehéz és fáradalmas munkájában.

Igaz, hogy némelyek vélekedése szerint a kormány akciójának tulajdonképpen rugója nem is annyira az ország siralmas állapotában, mint inkább politikai motivumokban keresendő, melyekből indítatva, a kormány a panem és circenses után való kiáltás elnémitásával akar magára nézve kedvezőbb politikai hangulatot teremteni. Azt hisszük, hogy szinte fölösleges e föltevés czélatosságát közelebről megvilágítani, jöllehet a politikai helyzet mai stádiuma s a közeli választásokról keringő hírek némi valószínűséget kölcsönöznek ennek a badar föltevésnek.

A Széll-kormány, mely a kuriai bírások behozatalával a hatalmi eszközök legerősebbikét, a választási korrupciót és erőszakot önkényl adta ki kezéből, nem szorult ilyen machiavelisztikus cselekedésekre.

De föltéve, ámbár meg nem engedve, hogy a beruházási kölcsön forszírozásával a kormány csakugyan politikai szempontoknak akart volna hódolni, még ebben az esetben is örömmel kellene üdvözlőnünk minden olyan törekvést, mely új életet akar önteni a nemzet dermedt testébe. Az ország gazdasági állapota ma tényleg olyannyira kétségbeesítő, hogy a legkonokabb ellenzéki is belenyugodhatik abba, ha a kormány, amidőn újból lábra állítja az ország beteges gazdasági organizmusát, e ténykedése alapján esetleg politikai tőkét is kovácsol a maga részére.

Hisz azon van és arra törekszik minden kormány, hogy tetteivel és működésével hálára kötelezze az országot. Nincs az a kormány, mely a közügyek terén kifejtett működésével arra törekednék, hogy visszatetszést és ellenszenvet keltsen a maga tettei iránt.

Minden kormánynak joga van ahhoz, hogy hivatalos működésével a közvélemény helyeslését iparkodjék kierőszakolni, kívánatos és szükséges csak az, hogy a tettei, melyekkel sorompóba lép a közvélemény meghódításáért, egyúttal és tényleg az ország érdekeivel korrespondáljanak.

A beruházási kölcsön programja pedig a mellett bizonyít, hogy a kormány

igen helyesen cselekedett, amidőn tekintettel a gazdasági élet stagnálására, a beruházásoknak egész sorozatát akarja megvalósítani s pedig olyan beruházásokat, melyeknek költségei a rendes évi budget keretében elhelyezhetők nem voltak. Egyúttal fölötte megnyugtató, hogy a beruházási tételek összeállításában és sorrendjében mindenütt és mindenképpen annak adja tanuságát, hogy tisztában van az ország gazdasági és kulturális szükségleteivel.

A beruházási program részleteit nem ismerjük még, de föltehető, hogy az oroszlanrész a kereskedelmi miniszteré lesz, kinek a csongrádi Tisza-hidépítésen kívül nagyobb vasuti beruházási kiadásai vannak, bizonyos egyébként, hogy az agrarizmus sem hagyja magát, a földmívelésügyi tárca is kirukkol a maga nagy igényeivel; jut majd valami a pénzügyi és igazságügyi kormányzatnak is, de legmegnyugtatóbb az, hogy a közoktatásügyi tárca több milliónyi támogatásban részesül a tervezett beruházási kölcsön által.

A legjelentősebb az összes beruházások közt, — amint jól értesült oldalról jelentik — az új állami népiskolák és tanítói lakások építése, a mi öt millió koronás tétellel szerepel a törvényjavaslathoz. Ez idő szerint ugyanis még négyszáz állami népiskola van olyan bérházakban elhelyezve, a melyek sem az egészségügyi, sem a pedagógiai követelményeknek nem felelnek meg, és szinte lehetetlenné teszik az ifjuság helyes okta-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Brienztől Luzernig.

Irta: Dr. B. G.

Nehéz volna eldönteni, hogy a svájci vasutak közül melyeknek van a legszebb vidéke. E darab földön, melyet a Mindenható a legpazarabb természeti szépségekkel ruházott fel, minden talpalatnyi hely Mekkája a turistáknak. Bármerre menjünk is Svájcban, mindenütt olyan helyekre találunk, hol elragadtatásunkban csak szóltalanul bámuljuk a fenséges természetet, mely ilyen nagyszerű dolgokat volt képes létrehozni. De mentől jobban csodáljuk az égbenyuló és felhő övezte hegycsucsokat, a szédítő mélységű sziklavölgyek alján rohanó patakokat, annál nagyobb elismeréssel és bámulattal adózunk azoknak a mérnököknek, kik kényelmes utat vágtak fel a legmeredekebb hegytetőkig, kik áthidalták a legmélyebb völgyeket, kik keresztül törték a leghatalmasabb hegyeket és a kik az egész világ számára hozzáférhetővé tették azon helyeket, hová eddig csupán haláltmegvető bátorsággal, izmos lábakkal és „last but not least“ teli péntárczával lehetett csak eljutni. — Mert lépten-nyomon látjuk, hogy milyen óriási nehézségeket kellett legyőzni, milyen megoldhatatlanoknak látszó feladatokat kellett megfejteni, míg oda értünk, hogy leigáztuk a legmeredekebb szikla csucsokat, melyeknek örökös hóleplét eddig alig taposta

emberi láb s áthidaltuk a legszedítőbb mélységű völgyeket, melyek eddig csak annyi szerencsétlenül járt turista holttesteinek szolgáltak sir gyanánt.

Néhány évtized előtt Svájcban még alig voltak hegyi vasutak. A legfenségebb hegycsucsokat, a legelragadóbb fensikokat és leggyönyörűbb völgyeket csak azok láthatták, kik nem riadtak vissza, hogy öszvér háton vagy legtöbbszörre gyalog s csaknem folytonos életveszélyek közepette induljanak el az Alpesek meghódítására. Mert az Alpesek csak azok előtt tárták fel annyi évezred óta aggódva eltakart szépségeiket, kik fáradságos uton mintegy kiérdemelték, hogy azokat megsejmelhessék.

Micsoda nagy vállalkozás volt ezelőtt bejárni azokat a vidékeket, hol most a Gotthard- és a Jura-Simplon-vasut vonatai szünet nélkül robognak? Milyen nehéz volt megmászni a Rigit, a Pilatust, a Jungfraut, a Mont-Blancot, a Matterhornt és még számos szebbnél-szebb hegyóriást? Minden évben alig néhány turista akad, ki elég merész volt ilyen kirándulásba bocsátkozni, sőt voltak hegycsucsok, melyeket teljesen hozzáférhetetleneknek hittek, mert bárki is kísérelte meg, hogy a fellegekbe vesző tetők csucsáig felküsszék, rendszeren valami feneketlen mélységű szakadékokban, a felismerhetlenségig összezuzott tagokkal találták meg sokszor csak nagy idő múlva holttesteiket az eltévedt alpesi hegyilakók, vagy vezetők. Manapság azonban fogaskerekű vasut vezet a legmeredekebb hegyre is. A Jungfrau vasut néhány

év múlva készen lesz, a Mont-Blanc tetejére vezető hegyi pálya előmunkálatai pedig már nagyban folynak. Ma már évenként több száz-ezerre megy azon turisták száma, kik minden erőfeszítés nélkül, a legnagyobb biztonságban, néhány óra alatt jutnak el oda, hová ezelőtt csak életveszéllyel és tetemes kiadások árán juthatott el egy-egy szerencsés halandó, ennek hire-neve azután ugyszólván egész Európát bejárta.

E kolozsális hegyi pályák között a legelső sorába tartozik az u. n. Brünig-vasut, mely Brienzt és Luzernt köti össze egymással.

Az egésznek hossza csak 58 kilométer, de építési költsége mégis több millió frankot emésztett fel, szépség tekintetében pedig vetekedik bármelyik sokkal nagyobb hírnevű svájci vasutal.

Utitársammal a legelső reggeli vonattal indultunk el Bernből Interlakenbe s miután ebben a gyönyörű, de meglehetősen drága fürdőben, néhány órát töltöttünk, gőzhajóval mentünk Interlakentől Brienzig, hogy itt vonatra ülve megbámuljuk azt a páratlan vidéket, mely innen egész Alpnachstadtig, a legváltozatosabb képeket tárja elénk.

Nyáron át olyan nagy itt a forgalom, hogy a vonatok minden negyed órában követik egymást s minthogy a pálya csak egy vágányra van kiépítve, néha egy-egy kanyarultnál 6—8 vonatot látunk, melyek vagy szuszogva felfelé törekednek vagy lassan a völgybe ereszkednek s egymásnak a csekély távolságban lévő kitérőknél csinálnak helyet.

tását. Mivel emellett a tanítók megfelelő lakásáról sem lehetett ezeknél az iskoláknál gondoskodni, Wlassics miniszter olyan tervet dolgozott ki, a melylyel mindezekben a bajokon a kincstár tulságos megterhelése nélkül segíteni lehet. A négyszáz iskola számára ugyanis öt év lefolyása alatt, évi egy millió korona költséggel olyan modern épületeket állítanak, a melyekben tanítói lakás is van és e mellett az évi törlesztési részlet nem haladja meg a most fizetett évi bérösszeget. Széll miniszterelnök és Lukács pénzügyminiszter hozzájárultak ehhez a tervhez. Ez tulajdonképpen csak befejezése a tavaly megkezdett akciónak, a mikor a törvényhozás kétféle millió koronát szavazott meg az állami népiskolák költségeire. Minthogy ezeknek az iskoláknak egyrésze Budapest közelében van, a javaslat némileg hozzá fog járulni a budapesti építőipar válságának enyhítéséhez is.

E részletekből is kitűnik teljes bizonyossággal, hogy a kormány, amíg egyrészt féltékenyen őrködik a fölött, hogy a nagy nehezen létesített államháztartási egyensúly meg ne bolygattassék, másrészt a legnagyobb áldozatoktól sem riad vissza, hogy a gazdasági organizmus minden egyes szervének a megerősítésével új életre keltse a két év óta stagnáló nemzetet.

Nem fűzünk ugyan túlvértes reméket ehhez az akcióhoz sem, mert sajnos, a viszonyok annyira elposványodtak már, a stagnálás annyira át meg áthatotta az egész gazdasági organizmust, hogy gyors és teljes javulást még ettől a beruházási kölcsöntől sem várhatunk, de másrészt bizonyos, hogy a társadalmi tevékenység teljes aléltága mellett a lassu és kisebb arányu javulás is csak a kormány kezdeményezésétől várható.

Fölemlitendő, hogy ezuttal nem új kölcsönről van szó, hanem a májusban foganatosított beruházási kölcsön nagyobb része még nem lett felhasználva is így az első beruházási kölcsönből fennmaradó

összegek felhasználásával és igénybevételeivel akarják előmozdítani a gazdasági föllendülést. Erre a föllendülésre, ismételjük, égető szükség van. A gabonának nincsen ára, ipar és kereskedelem pang, a pénzpiac helyzete nagyon feszült és jóllehet az értéktözsde az utóbbi napokban némi élénkség tapasztalható, a vállalkozási szellem nem akar gyökeret verni. Figyelmet érdemel, hogy a nyugati államokban az ipari és kereskedelmi tevékenység, mialatt mi a legrosszabb napokat éltük, hatalmasan föllendült. A párisi világkiállítás és Németország nagy gazdasági hódítási idején a hazai gazdasági élet a züllés lejtőjére jutott. A nyugati államokban az ipari és kereskedelmi tevékenység sohasem sejtett mérvet öltött, csak nálunk fokozódott napról napra a téllenség, a pangás és a gazdasági züllés.

Kevés vigasztalást találhatunk abban, hogy velünk egy időben a Balkán államai is a lehető legnagyobb gazdasági depresszió alatt állottak. Ami a mellett bizonyít, hogy ámbátor a kulturális és a haditerhek dolgában már helyet foglalunk a nyugati népek sorában, ami a gazdasági életet illeti, még mindig egy csapáson haladunk a Balkán népekkel. Vajha a beruházási kölcsönrel kapcsolatos programok a megvalósítása végre-valahára hazánkat kiragadná ebből a szégyenletes és kétségbeesítő helyzetből!

Veritas.

Kereskedők a politikában.

A miskolczi kereskedelmi kongresszus a következő határozatot hozta:

Kivánatosnak tartja a kongresszus, ha az ország minden kereskedelmi- és ipartestülete odatörekednék, hogy ahol a kereskedelem és ipar táboraiból lép fel valaki képviselőjelöltnek, az ilyen jelölt érdekében minden megengedett eszközzel sikra szálljon és az illető testület tagjai az ilyen jelöltre adják szavazatukat.

Ha pedig ilyen jelölt nincsen, akkor legálább keressenek garanciákat, ha nem is reverzálist arra nézve, hogy aki őket a parlamentben képviselni fogja, a kereskedelem és ipar nagy érdekeit nem fogja szem elől téveszteni s ha kell, minden egyoldalú és túlzó tendenciával szemben kellő enerzsiával fog állást foglalni.

Keztyü nélkül.

Megirtuk mi is a magunk véleményét arról a durva kirohanásról, a melyet a főudvarmesteri lap intézett a magyarországi apácák ellen.

Ez a lovagiatlan támadás nagy felháborodást keltett, és ennek a felháborodásnak adott kifejezést *Korbuly* József, a H—k szerkesztője, a mikor az »Otthon« irói és hírlapírói kör válaszmányához, terjedelmes megokolás kapcsán a következő indítványt terjesztette be:

Indítvány.

Miután a tisztességes magyar sajtó még a pártszünetek kitörésének legizgalmasabb napjaiban is mindenkor óvakodott attól, hogy a nők elleni támadásoknak helyet adjon hasábjain; miután pedig a »Magyar Szó« című napilap 1900. évi 172. és 183. számú példányaiban tisztos nőket mélyen sértő kifejezéseknek adott helyet, a mely közreadása — a közreadót illetőleg — az Otthon írók és hírlapírók köre alapszabályainak 14. §-ába ütközik:

Mindezeknél fogva elhatározza a választmány, hogy fölszólítja dr. Pályi Ede urat, a »Magyar Szó« felelős szerkesztőjét és az Otthon tagját, hogy hajlandó-e azokért a sértő közleményekért, melyek hölgyek ellen irányulva, a »Magyar Szó«-ban megjelentek, ugyan e lapban a teljes elégtételt megadni, bocsánatot kérni.

Ha nem hajlandó, ez esetben az Otthon válaszmánya az alapszabályok 14. §-ának 3. pontja alapján dr. Pályi Ede urat, a »Magyar Szó« felelős szerkesztőjét az Otthon írók és hírlapírók köre tagjainak sorából kizárja.

Indítványomat az Otthon mélyen tisztelt válaszmányának nagybecsű figyelmébe ajánlván, a tekintetes elnökségnek alázatos szolgálja

Korbuly József,
az »Otthon« írók és
hírlapírók körének tagja.

Brienzből kiindulva a vasut egy darabig a tó partját követi, de csakhamar bekanyarodik az Aar völgyébe s megkezdí fásztó kapaszkodását a berni felföld hatalmas heglánczolatára. — Meiringen az első állomás, mely már több mint félezer méter magasságban van a tenger színe felett. E hegyről elragadó panoráma nyílik a brienzi tóra, melyet köröskörül zöld erdőkkel borított meredek hegyek vesznek körül. A vasut lépten-nyomon apró vashidakon megy keresztül, melyek alatt nem ritkán 80—100 méter mélységben rohannak a gyors vizü hegyi patakok. — A vonal mentén sok helyt erős sziklafalak védik a pályát a hegyi sziklagörgetegek és a tavaszi vizáradások ellen. A vonal oldalán lévő hegyi patakok különben alaposan meg vannak zabolázva. Egész medrük nagy szikla koczkákkal van kirakva s két oldalt meredek kőpartjuk van, úgy, hogy a patak mint egy teknőben fekszik, s minthogy utjából minden akadály el van hártva, rövid idő alatt rendkívül sok vizet képes levezetni a tavaszi hó olvadások alkalmával; sebessége a nagy esés folytán amugy is igen nagy lévén.

Mentől jobban piheg a felfelé törekvő gőzmozdony s mentől sűrűbb köszénfüstöt ereget alacsony kéményéből, annál jobban-jobban tűnik fel előttünk a Faulhorn óriási heglánczolata bár szemünket a ránk csapódó füst miatt folyton törtülni kell. Balról egy hegykatlanban Brünig falucska apró kő- és faházait pillantjuk meg, melyek alpesi legelők és gyümölcsös kertek közepén állanak, míg jobbról a naptól megvilágított és hóborította csucok fenséges képében gyönyörködhetünk.

A vonat folyton kapaszkodik felfelé. Néhány percz múlva a Brünig csucs tetején vagyunk. Az állomás közelében mindenfelé kényelmes nagy szállodák emelkednek, melyek azok számára készültek, kik itt ütök fel fő hadiszállásukat, hogy a Wilderhornot vagy Rethhorn megmásszák — melyeknek égbe meredő csucsaik még néha augusztusban is hó fedik.

A forgalom ezen az állomáson igen élénk. A vasuti vendéglő olyan nagy, hogy éttermében több száz ember étkezhetik egyszerre. Az érkező utasoknak svájci paraszti fiúk és leányok epret, almát, havasi virágokat és fából faragott apró emléktárgyakat kínálnak megvételre, még pedig rendesen jó sikerrel, a mennyiben ebben a tiszta levegőben az ember étvágya hihetetlenül növekszik, a virágokat pedig uti emlékül különösen a nők szívesen megveszik.

Brünigen túl a vidék egy csapásra megváltozik; a meredek hegytetők, zuhogó vizesek és magas sziklafalak eltűnedeznek, hanem helyettük nagy kiterjedésű, sötét zöld legelőket pillantunk meg, melyeken tarka tehén gulyák legelésznek s lent a völgy mélyében egy-egy havasi tengerszem mentén apró faházakat látunk, melyeknek erkélyeiről a szárítás végett kitergetett fehérnemük elmaradhatatlanok és vigan lebegnek a friss szélben, úgy tűnnek fel a hegytetőről, mintha a ház lakói intenének bucsut a mind jobban távolodó vonat utasainak.

Vonatunk nem sokára egy alagut tétő szájában tűnik el, de még van időnk megpillantani az alagut felett szédtő magasban egy kicsinyke kápolnát, melynek keresztje a le-

menő nap arany fényében csillog. Ez a kápolna a svájci nép egyik nagy szentjének, Flüe Miklósnak tiszteletére épült.

Alig tűnik elő ismét vonatunk, sűrű fojtó füstbe burkolva az alagut tulsó szájánál, a napot a Luzerni tó kékeszürke vizében látjuk visszatükröződni, melynek partja néhány méternyi magasságban meg van fosztva minden fától és bokortól. Ennek a tónak a vize ugyanis valaha sokkal magasabban állott, azonban egy csatorna segítségével vizét elvezették, úgy, hogy több száz holdnyi területet nyertek legelőnek és kaszálóknak, melyeken most százsámra legelnek a tehének és birkák.

A pálya ezután fokozatosan ereszkedik lefelé, közbe-közbe megint meredek sziklafalak partján megy vonatunk s a vasuti kocsból kinézve, lábaink alatt tétő mélységeket látunk, melyek óriási szikladarabokkal vannak telehintve s tanúságot tesznek a hógörgetegek és gletsherek roppant erejéről, melyek e házuagságu sziklatömböket a hegyekről leszakgatva, a mélybe lökték.

A vonat most már csak helylyel-közszel halad fogaskerekeken, a Rudenzi poetikus váromokon túl pedig teljesen sima talajon megy egész Luzernig. Kisebb-nagyobb svájci faluk gyorsan követik egymást s nemsokára észre vesszük, hogy vonatunk már a vierwalstádti tóval egy szinvonalon halad, melynek hullámai szeliden nyaldossák a kötöltés szilárd partjait.

Innen kezdve csaknem mindig gyümölcsös kertek között robogunk, melyek csak egyszerű fakorlátokkal vannak elválasztva egymástól. Ugy látszik, hogy a gyümölcs tolvajok itt nin-

Az »Otthon« alapszabályainak hivatkozott 14-ik §-a kimondja, hogy ha a kör tagja »valamely becsületbe vágó tettet követ el, vagy oly magaviseletet tanusít, mely az irói vagy a hirlapírói kar becsületét, méltóságát vagy tekintélyét sérti, vagy csorbítja,« e miatt a választmány által a tagok sorából kizárható.

Csak így lehet remélni, hogy a magyar sajtó megszabadul attól a szégyenfolttól, a melyt a M. Sz. ejt rajta minden számával.

A milyen a mosdó, olyan legyen a törülköző. Keztyű nélkül!

A külföldről.

Ismeretes dolog, hogy Nacsevics bolgár kereskedelmi miniszter, a külügyminiszterium vezetője pár nap előtt Bécsbe utazott. Utazásának célja nyilvánvalóan az volt, hogy gróf Goluchovszky közös külügyminiszterrel aromán-bolgár-konfliktus ügyében érintkezésbe lépjen. Hogy mit végzett, mindeddig nem tudni. De, hogy küldetésének nem lehetett sikere, mutatja az a meglepő hír, mely ma beavatott körökben elterjedt: Nacsevics miniszter beadta lemondását és ezt távirati uton tudatta szófiai miniszterársaival.

Szinte hihetetlen dolog, hogy komoly külügyi összeütközések esetén a külügyek felelős vezetője állását odahagyja. Épp ezért Nacsevics lemondásának nagy szimptomatikus jelentőséget tulajdonítanak.

Azt beszélük, hogy Nacsevics és miniszter társai között éles nézeteltérés merült föl a román-bolgár konfliktus elintézésére vonatkozólag s a miniszter, a ki régóta elégedetlen volt társainak egy ügyben tanusított magatartásával, nem akarja a felelősséget tovább is viselni.

Nacsevics lemondó táviratára Ivancsov bolgár miniszterelnök távirattal válaszolt, melyben felszólítja, hogy haladéktalanul térjen vissza Szófiába, hogy a fejedelem hazaérkezése után a miniszterársaival megbeszélje, mit követel az ország érdeke.

Nacsevics erre azt válaszolta, hogy megmarad lemondása mellett és feltétlenül kilép a miniszteriumból. Egyben azonnal elutazott Szófiába.

Tegnapelőtt egész határozottsággal jelentették, hogy Li-Hung-Csang végre elutazott Sanghaiból, hogy Pekingbe menjen. Ma pedig kiderül, hogy nem utazott el. Sanghaiban való maradásának az oka állítólag az, hogy azt a

csennek annyira elszaporodva mint nálunk, hol még a magas deszkakerítések sem elegendők, hanem ezek tetejét is hegyes szegekkel kell kiverni, hogy az érfelben lévő gyümölcs biztonságban maradjon.

A vierwaldstädti tó mindjobban kiszélesedik s egyszerre csak előttünk van a Pilátus hatalmas hegytömege, mely olyan magas, hogy tetején a négy emeletes szállodák csak apró havasi kunyhóknak látszanak a vasuti kocsi ablakából.

Egy nagy kanyarodás után a vonat egyet fűtten, éles hangja visszaverődik a szikla partokról: Alpnachstadban vagyunk, a Pilátus tetejére vezető vasut kiinduló állomásán. A vasuti indóház közvetlen közelében van a gőzhajó állomás, hol a Luzernből gőzhajóval ideérkező utasok szállnak ki. Alpnachstadban a Luzern felé menő vonatok rendszeresen kemény ostromnak vannak kitéve a Pilátusról jövő turisták által, kik különösen estenként hatalmas tömegben lépik el az állomást, hogy még az éj beállta előtt Luzernben legyenek.

Alpnachstadtól Luzernig az ut egyébként igen rövid s minthogy a vonat is teljesen sima pályán halad, innen már rendes gyorsasággal roboghat, úgy, hogy alig kezdünk gyönyörködni a vierwaldstädti tó bájos vidékében, vonatunk már is berobog a hatalmas luzerni pályaudvarba, melynek üvegkupolája alatt folyton ezernyi utas hőmpölyög, legtöbb hosszú alpesi bot-tal kezében s kiket a szélrózsa minden irányából a leirhatatlan szépségű Svájc és annak legkedvesebb városa: Luzern vonzott ide.

gőzhajót, melyen utazni szándékozott, egy orosz hadihajó akarta kísélni egész Takuig. Ez nem tetszett Linek, úgy látszik, terhére lett volna az orosz felügyelet. Azt kívánta, hogy amerikai hajó kísérje, de ezt az óhaját az amerikai konzul Washingtonból jött utasítására megtagadta.

Nem tudjuk tehát, elutazott-e Li Sanghaiból vagy nem, bár egy éjjel érkezett táviratból az érthető ki, hogy csakugyan utra kelt. De a távirat Brüsszelből való és nagyon kevésé ellenőrizhető.

A Delagoa-öbölből hajóra száll egy szomorú csapat: menekülők, a kik nem biznak többé hazájuk jövőjében, amióta 200.000 angol katona nyargal Oranje és Tanszvál földjein. A menekülők közt van az őszhaju Krüger, a kit a sors a hazájánál bosszabb élettel vert meg.

Krüger napok óta Portugál területen van s Mozambiqueban várja a feleségét, hogy aztán együtt utazzanak Európába. A portugál kormány táviratban utasította a mozanbiquei kormányzót, hogy engedje meg Krügernek, hogy hajóra mehessen, de győződjen meg arról, hogy utazása céljától nem fog eltérni, különben pedig gondoskodják arról, hogy tisztességesen bánjanak vele.

Krüger valószínűleg a Herzog német hajóval Marseillebe fog utazni. Kétséges azonban, vajjon Krüger német oltalom alatt vitorlázik Európa felé. Az a gyöngye meglepetés érte ugyanis, hogy a németalföldi kormány följajánlotta neki egyik hadihajóját a Hollandiába utazásra.

Ha Krüger elfogadja ezt az ajánlatot, a holland hajó öt-hat nap alatt Lourenzo-Marquezbé érkezik. A Cape Argus című lap lourenzo-marquezi levelezője közli, hogy Krügerné és sok búr nejevel és gyermekeivel a Delagoa-öbölbe érkezett, a hol csatlakoznak a földönfutóvá lett elnökhöz.

Krüger nem távozott szó nélkül hazájából. Előbb még kiáltványt tett közzé, amelyben lord Roberts legutóbbi proklamációját érvénytelennek jelenti s azt mondja, hogy a két köztársaság nincs meghódítva. A bürok — ugymond — megtagadják azt, hogy alávevessék magukat az angol uralomnak, mert a hatalmak elismerték függetlenségüket.

Egy amsterdami távirat jelenti, hogy a németalföldi kormány parancsot adott a Friedland hadihajónak, a mely a Delagoa-öbölben van, hogy vegye föl és hozza el Európába Krüger.

Lourenzo-Marquezből jelentik, hogy oda folytonosan érkeznek kisebb búr csapatok. Azt mondják, hogy a további küzdelem reménytelen és a háboru befejezését óhajtják.

Tisza Kálmán szent meggyőződése.

Csávolszky Lajos »Vezérembereink« cím-mel egy kis füzetet adott ki. Ebből közöljük a következőket:

1868-ban a koronázás után látta csak elszörnyűködve a nemzet, hogy mik lettek a kiegyezési törvények fejleménye! Könyörület Istene! mivé lett egy pár hónap alatt Magyarország önálló állami függetlensége.

Delegáció. Közös hadsereg. Közös miniszterium. Osztrák állami adósság. Kvóta. Közös bank. Közös vámterület. Német szó. Fekete-sárga zászló.

A nemzet nagy része képviselői által így félrevezetve, rögtön sorakozott Tisza Kálmán zászlója körül, melyre fényes betűkkel fel volt írva az »átkos« közösgyek eltörlése és Magyarország állami önállóságának helyreállítása.

Tisza Kálmán abban a bizottságban, mely a közösgyek törvényeket tárgyalta, a hazafiui aggodalom mélyen megindító hangján tette meg e vallomást:

»Kénytelen vagyok kimondani azon **szent meggyőződésemet**, hogy a szervezendő közös miniszteriumban és a határozati joggal fel-

ruházott delegációban Magyarország függetlenségének **sirját látom**«.

Tisza Kálmán pártja rohamosan növekedett. A hatalmon levő kormány minden erőszakoskodása, ijesztgetése és vesztegetése nem használt.

Lelkesedve vették körül Tisza zászlaját, telve hazafiui örömmel a jövő iránt, mert megtalálni vélte az ország azt a férfit, ki neki drága kincsként őrzött állami függetlenségét visszaadja.

S mit tett Tisza?

Mikor éppen a bukás szélén volt a közösgyek rendszer, akkor rakta el fegyverét s egész pártjával átment az ellenség táborába. Bajban volt az ország, fel kellett adni az elveket! Halott ilyent a világ! Midőn minden baj onnan származott, hogy az elvek nem érvényesítettek, tehát fel kell adni az elveket, hogy ezután sem érvényesülhessenek. Az elvek megvalósítása lett volna a bajok orvoslása, nem az elvek feladása. Hét esztendeig azt hirdette Tisza, hogy a »politikai becsületesség« nem engedi meg neki, kormányra lépni, míg biztosítást sem nyer az iránt, hogy a közösgyek rossz alap meg fog változtatni.

Hová lett az a »politikai becsületesség?« Eltűnt egyszerre, mint a szivárvány többi elveivel és szent meggyőződéseivel együtt. Feladott Tisza Kálmán minden elvet. Csak egy elve maradt meg: az elvtelenség. Egész élete egy hazugság volt. Annak az átka, hogy elvárulás útján jutott hatalomra, végig kísérte egész életén. Az elvekkel való folytonos alkudás, az elveknek felállítás, aztán cserbenhagyása volt politikai pályájának titka. Az árulásban követte egész pártja s a vezérnek feje körül hazugságokból szöttek glóriát.

A nemzet ezen colossalis árulásra mélyen megdöbönt. Gyökerében megrendült lelkében a bizalom vezérlő politikai férfainknak politikai becsületessége iránt.

Hogy mily megmérhetlen rombolást vitt véghez Tisza Kálmán *példaadása* a politikai erkölcsi életben, annak tanubizonysága az, hogy ma már napirenden vannak a legszemérmetlenebb elvtagadások.

1870-ben Csernátonyval még kiakartuk kergetni az országból azt, ki elvét megtagadta. Ma, már nem is uri ember, ki legalább egyszer nem fordított köpönyeget.

Éppen azért nem ártó éha a hajdani »szent meggyőzödések« felemlegetni. Azóta nem használta Tisza egyik szót sem, valószínűleg el is felejtette régen, mit tesz az, hogy *szent*, meg az a szó: *meggyőződés*.

De elvek csereberélése mellett megmaradni a politikai pályán tovább is, ez politikai felleltség, melynek neve: bűn.

Az ily államférfiak tolvajok, kik kifosztják a nemzetet hitéből s a politikai közélet nemzet-botránkozató koncz-tusává lesz.

*

Szép, szép a felháborodás, de nem ok-e Csávolszkytól egyszerre három embert megenni? Tiszát és kivüle még Apponyit és Horánszkyt?

TAJÉKOZTATO.

- Szept. 19. A gazdasági egyesület választmányának ülése d. u. 8 órakor a megyeháznál.
Szept. 19. Megyei gyűlés.
Szept. 19. Vál. ülés a kath. körben este 1/6-kor.
Szept. 22—23. Lóverseny Nagyváradon.
Szept. 23. Az iparos ifjak szüreti mulatsága a Sasban.

A női becsület védelme.

Minap említést tettünk arról a kínos affair-ról a mely Budapesten az Abbázia-kávéházban keletkezett és egy pofonnal végződött. Meg volt írva részletesen, hogy egy férj vett magának rövid uton elégtételt azért, mert tisztességes feleségét aszfaltbetyármódon inzultálta valaki, tévén neki olyan ajánlatot, a mely a hölgy arczába kergette a vért.

Ha valaki azt hinné azonban, hogy azzal a poffal végképen el volt intézve az ügy, miután a női becsület utonállója megkapta azt, a mit keresett, nagyon csalódik. A pofon olyan dolog, a mit »lovagias« férfiú el nem viselhet, a nélkül, hogy magának karddal, vagy pisztollyal elégtételt venne.

A pofonütött ur tehát elküldte annak rendje és módja szerint a segédeit a férjhez, a ki igenis lovagias ember, minek folytán — minthogy önmagának becsületbirója nem akar lenni és nem is lehet — szintén két segédet nevezett meg.

Ez a két segéd arra az álláspontra helyezkedett, hogy olyan ember, a ki védtelen aszszonyt fényes nappal az utcán inzultál, nem tarthat igényt lovagias elégtételre. A másik két segéd ügyfelének érdekét képviselvén, ebbe nem nyugodott bele és követelte az elégtételt. A segédek vitájának az volt a vége, hogy becsületbiróságot hívtak össze, a mely itélni fog a dolog fölött.

Ma ül össze a becsületbiróság. Nem tudjuk, hogy ez a becsületbiróság, mint föllebbezhetetlen fórum milyen álláspontra helyezkedik, csak azt tudjuk, hogy a becsületbiróság két tökéletesen kifogástalan, szeplőtlen, minden bírálaton fölül álló gentlemanből és két katonatisztből áll, a kik természetesen szintén minden bírálaton fölül állanak becsület dolgában.

Korszakalkotó volna az a verdikt, a mely ugy hangzanék, hogy a lovagias elégtételadást meg kell tagadni annak, a ki utját állja az utczán a női becsületnek. Korszakalkotó volna mindenképen. Mert bizonyos, hogy a tisztességes tónus helyreállana a nőekkel szemben, a kik bizva a férfiak lovagiasságában, kíséret nélkül ki mernek lépni az utczára. Senki sem kockáztatná meg azt, hogy ezt az elvi jelentőségű becsületbirósági döntvényt a fejére huzzák, ha kedve szottyannék tisztességes nőknek utját állani.

Nem hiszszük, hogy társadalmilag fontosabb kérdésben tilt volna össze becsületbiróság, mint Budapesten a mai. Meggyőződésünk az, hogy olyan védelmet statuálna ez a becsületbiróság, a mely egyenrangúvá tenne bennünket Angolországgal és Amerikával, a hol nemcsak asszonyok, de leányok is éjjel-nappal bátran az utczára mehetnek, a nélkül, hogy a ripókság és aszfaltbetyárság meg merné kísérteni az inzultust. A tisztességes nők állandó veszedelmét enyésztené el az a verdikt. És ezért mit sem óhajtunk e pillanatban melegebben, mint azt, hogy az ítélet ily módon dölne el.

UJDONSAGOK.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időkben 1 korona.

* Személyi hír. *Fassie* Tódor országgyűlési képviselő Nagyváradon időzik.

* Eljegyzés. *Steinacker* tüzér főhadnagy e hó 16-án, vasárnap jegyet váltott kis-terpesdi *Vertán* Marianne kisasszonnyal.

* A német császár Magyarországon. II. *Vilmos*, mint megbízható forrásból értesülünk, ez év október havában Magyarországra jön. A császár Karapancon fog vadászni, mint *Frigyes* kir. herceg vendége. A *Sophie* nevű gőzöst, melyet a német császár már egy ízben használt a Dunán, jelenleg az ó-budai hajógyárban alakítják át, hogy a fejedelmi vendég igényeinek minden tekintetben megfeleljen.

* *Ottó* kir. herceg *Albert* herceg temetésén. Mint nekünk Bécsből telegrafálják, *Ő* Felségét *Albert* herceg temetésén *Ottó* kir. herceg fogja képviselni, a ki ma Drezdába utazott.

* A Bazar-szoros kivilágítása. A legújabb megfigyelések folytán szükségesnek bizonyult a Bazar-szoros és udvarának a kivilágítása, mely mindig a színházi idény tartama alatt az előadás végéig tartana. Ebben az ügyben már tárgyaltak a gázgyárral, mely 431 korona évi díjért hajlandó három lámpával kivilágítani. Az átjáró házban pedig a tanács gázórát állít fel az esetben, ha a gázgyár utcai láng árban hajlandó a világitást eszközölni.

* Egy közbeszólás. Általános kínos feltűnést keltett a városban, mikor *Hoványi Géza* dr. jogtanár beszédjébe *Dési Géza* dr. egy erősen sértő szót kiáltott közbe. *Hoványi* felszólítására *Dési* megnevezte magát s tegnap, mikor *Hoványi* hazaérkezett Bécsből, *Szunyogh Péter* és *Rádl* Ödön utján elégtételt kért *Dési*-től, a ki a maga részéről *Várady* Zsigmond és *Radó* Ignác ügyvédek nevezte meg segédeit. A bizottság délután 4 órakor tanácskozott, de végleges határozatot még nem hozott. Az ügyet valószínűleg sikerülni fog békésen elintézni.

* *Tisza Kálmán* Nagyváradon. Nagyvárad képviselője ma este érkezik városunkba s a Biharmegyei Kaszinóba megy. Táviratilag bejelentette *Gajary* Ödön, hogy nyolcz képviselőtársával együtt 8 órakor érkezik s fél kilenczkor a Széchenyi-szállodában részt vesznek a *Beöthy* főispán által adandó vacsorán. A mai megyegyűlésre való tekintettel tegnap a biharmegyei szabadelvűpárt *Hegyesi Márton* elnöke alatt értekezletet tartott.

* Esküvő. Dr. *Winkler* Lajos, margittai ügyvéd a napokban vezette oltárhoz S.-A.-Uj-helyen szép menyasszonyát: *Fejér* Olgát. Az esküvőn számosan vettek részt, ugy a menyasszony, mint a vőlegény családja részéről. Sokan sürgönyileg üdvözölték az új párt, u. m.: *Molnár* Lajos és neje, *Gerő* Ármin, *Fejér* Elek, *Bunyitay* Vincze, *Huzella* Gyula, *Kreybig* Károly ny. honvédtábornagy (Szeged), *Kövér* László erdőtanácsos (Csikszereda), *Szlávy* Béla honvédeztudós (Budapest), *Schwartz* Jakab és neje (Illye), s még többen. — A sátoralja-ujhelyi ág. ev. templomban *Korbély* Géza lelkész intézett remek beszédet az új párhoz.

* Megbolygatott sírok. A kerepesi-uti temetőben jövő hónapban a harmincz év előtti betemetett parcellákat felássák és a jeltelen, elhagyatott sírokból a tetemeket közös sírba helyezik. E jeltelen, elhagyatott sírok között vannak: *Garai* János, *Kisfaludy* Károly, *Vahot* Sándor, *Sárosi* Gyula, *Kövér* Lajos, *Reviczky* Széver, *Lisznyai* Kálmán, *Czakó* Zsigmond, *Remellay* Gusztáv, *Egressy* Gábor, *Fáncsy* Lajos, *Hegedüs* Lina, *Szentpéteri* Zsigmond, *Udvarhelyi* Miklós sírjai. Reméljük, hogy a hazai tudós társaságok és a főváros megtalálják a módját, hogy irodalmunk és színészetünk e számos jelese ne jusson a közös sírba, hanem mindegyik nyugvóhelye kegyelet és érzéseinknek megfelelő síremléket adjon.

* *Milán* és *Natalia*. Azt híresztelik, hogy *Milán* király legközelebb *Biarritz*be utazik, a hol ki fog békülni *Nataliával*. A »*Narodna Novine*« szerint ez a hír valószínű és *Milán* hívei is megerősítik. Ugyanezen lap szerint *Natalia* arra a nyílt levelező-lapra, mely *Sándor* király szigorú megrovását vonta maga után, ezt írta *Dragina* királynéről: »Nem akarom látni ezt a közönséges hölgyet«.

* Gyujtogató kis leány. Veleg községben napirenden vannak a tüzesetek, de nem is sejtették, kinek bűnös keze működött itt. E napokban azonban sajátságos véletlen folytán mégis kézrekerült a tettes. *Márton* Istvánné jómódu parasztasszony ugyanis kenyeret süttött. Reggel nyolcz-kilencz óra tájt egyszer csak benyit a szomszéd *Nagy S. István* tizenegy éves leánykája. Egy darabig ott szöszmötölt, majd ismét kifordult az ajtón; *Márton* nénak ugy tetszett, hogy a gyermek a kemence párkányán lévő gyufák közt babrál, de elfoglaltságban nem törődött vele tovább. Néhány percz mulva megint bejön a gyermek és így szól: »*Márton* néni, füstöl a ház!» *Márton* erre kifordult és látta, hogy most kap lángba a nádfödél. Hamarosan eloltotta tüzet és csak akkor jutott eszébe, hogy a gyermek a gyufa közt garázdálkodott. Vallatóra fogták a kis *Juliskát* és kislát, hogy a gyermek okozta a többi tüzet is. Bevallotta, hogy valami belülről sugta neki, hogy gyujtogasson és hogy egyetlen öröme a lángok pattogása és szép piros fénye. A gyermeket javító-intézetbe vitték.

* Világítási próba. Tegnap megismételték a színházban a villamos lámpákkal a próbavilágítást. Az eredmény teljesen megfelelt a hozzája fűzött várakozásoknak. A színház minden részében kifogástalan világítást adtak a lámpák, melyek fénye tündéri ragyogásba borította az egész épületet. A világítási próbát nagy közönség nézte végig mind a két napon; különösen szép volt tegnap a színes fényvel való világítás.

* A részegeskedés vége. Alaposan berugva bandukolt az éjjel a *Margit*-rakodóparton *Osztatin* Ferencz evőeszköz tisztító. Egyszerre hirtelen elvesztette az egyensúlyt s beleesett a Dunába. Azonnal kimentették a közeli matrózok, de mégis eszméletlen állapotban került a *Rókus-kórház*ba, mert a csekélyes vízből kiálló czölöpökre verte a fejét s agrázkódást meg koponyarepedést szenvedett.

* A város ülőhelyei. A polgármester páholyán kívül még négy helyet tartott fenn magának a város. A jobb oldali zsöllye I. sor 3. sz. a főkapitányé vagy helyetteséé. A főmérnök vagy helyetteséé a közép körszék VI. sor 10. sz.: Az inspekziós rendőrtisztviselőé a közép körszék X. sor 12. szám, a tűzoltó-parancsnok helye pedig a jobb körszék X. sor 1. szám.

* Gyilkos utkaparó. Debreczenből véres gyilkosság hírért jelentik. *Bors* község és a *Csillagos* csárda közt az utvonalat gőzhengerrel csinálták. Munka közben *Szabó* József munkás összeveszett *Boronkai* Károly gépészszel, a munka felügyelőjével. *Boronkai* elkergette a munkától *Szabót*, a ki azonban nemsokára visszajött, fölkapott egy vaslapátot és a gépen nyugodtan dolgozó *Boronkai*t hátulról ugy fejbe vágta, hogy az rögtön lefordult a gépről és a gyepen eszméletlenül terült el. *Szabó* még ezzel nem elégedett meg. Kirántotta zsebkését áldozatára rohant és azt kegyetlentül összeszurkálta. A többi munkás ekkor megragadta a dühöngőt s hosszas küzdelem után leteperte. A csendőrség az őrjögőt bekísérte a nagyváradi ügyészséghez. *Boronkai* a sérülések következtében másnap meghalt.

* A főváros gyásza. *Toldy* Józsefet, a székesfővárosnak tegnapelőtt elhunyt főügyészét tegnap helyezték rava alra az Erzsébet-tér 19. szám alatt levő gyászházban. A temetés a szé-

keszfőváros költségén történik és rendezésével az *Entreprise des pompes funébrest* bízta meg. A főváros az elhunytak a kerepesi-uti temetőben disztrihelyet adott. Tegnap délelőtt igen számosan jártak fön az elhunytak lakásán, hogy a család előtt részvétüknek adjanak kifejezést. A főügyész ma, szerdán délután 3 órakor temetik az Erzsébet-tér 19. szám alatt levő házból.

* **Jubiláris ünnepély Balázsfalván.** Fenséges ünnepélyt ült tegnap Balázsfalva közönsége, abból az alkalomból, hogy a görög nem egyesült vallásuk 2 század előtt visszatértek a pápa fenhatósága alá. Hétfőn az ünnepély előestélyén este nagyszerű fáklyásmenetet rendeztek, melyen az egész város lakossága részt vett. A jubilaris ünnepélyt tegnap tartották meg. A főtemplomban délelőtt fényes istentisztelet volt, melyet dr. Mihályi Viktor érsek szolgáltattott. Az istentiszteleten jelen voltak *Majláth* Gusztáv gróf gyulafehérvári róm. kath., *Pável* Mihály nagyváradi, dr. *Szabó* János szamosújvári és dr. *Radu* Demeter lugosi gör. kath. püspökök, azonkívül számos biharmegyei kanonok és lelkész. Istentisztelet után az érseki kastélyban nagy ebéd volt, melyen kétszáznál több vendég vett részt. Este az ünnepélyt a gimnázium tornatermében hangverseny — s a szállóban megtartott nagy bál fejezte be.

* **Rejtélyes gyilkosság.** Mélykutról rejtélyes gyilkosság hírért írják. *Varga* István gazdamebert tegnapelőtt meggyilkolva találták Fején mély seb tátongott s a nyakán kötélhurok volt. Szabadkáról azonnal oda utazott a királyi ügyész, *Bács-Almásról* pedig a járásbíró. A vizsgálat folyamán felmerült gyanúok alapján a meggyilkolt nejét és legényfiát letartóztatták s a szabadkai börtönbe szállították. A megdöbbenés eset széles körben izgalmat keltett.

* **Államvasuti műhely Nagyváradon.** Nagyvárad városa nemrég vasuti üzletvezetőséget kért a minisztertől, azonban a miniszter a kérést megtagadta. Kárpótlásul azonban az államvasut igazgatósága vasuti műhelyt rendez be s céljaira az állomáson levő eddig használatlan régi műhely helyiségeket használják fel. A műhely felállítása által több hivatalnokra és munkásra lesz szükség s ez teljesen kárpótolni fogja az elmaradt üzletvezetőséget.

* **Orvtámadás.** Debreczenben véres eset zavarta meg a vasárnap csendjét. *Szalkai* Mihály napszámos ember *Szikszay* Ferencz és *Jelles* György társaival az új korcsmában iszogatta el könnyelműen, amit egész héten keservesen keresett. Mikor már jól felöntött a garatra, úgy, hogy már magáról is alig tudott, kitá-molygott a korcsma ajtaján. Amint kilépett, valaki egy löcscsel úgy föbe ütötte, hogy beszakadt a feje és vér öntötte el az arcát, mellét s a földet is, ahol eszméletlenül terült el. *Szalkait* beszállították a kózkórházba, ahol ápolás alá vették. Tegnap aztán visszanyerte az eszméletét s kihallgatták. Arról, hogy ki üthette fejbe, nem tudott felvilágosítást adni. Még csak szóváltása sem volt senkivel. Azt hiszi a szegény ember, hogy másnak szánták azt az ütést, amely miatt most ő fogja hosszú ideig megfeküdni az ágyat.

* **Véres pisztolypárbaj.** Nagy-Kikindán *Steingaszner* Herman huszárhadnagy, a nemzeti szálló éttermében ittas állapotban óriási botrányt csinált. A tükröket, székeket összetörte, egy rendőrt, aki le akarta tartóztatni, megsebesített s azonkívül másik két embert véresre rugott a sarkantyujával. *Vlahovics* János rendőrkapitány a dühöngőt nagy nehezen tudta megláncolni és kivinni a huszárkaszárnyába.

Két kapitány erre azonnal Aradra utazott, hol jelentést tettek az ezrednél, egyben tanácsot

kértek, hogy mi a tennivalójuk. Annyit azonban rögtön kijelentettek, hogy *Steingasznerrel*, akit a királyi kegyelem csak nemrég szabadított meg a várfogságtól, nem szolgálnak egy ezredben sem ők, sem a többi tisztek.

A katonai becsületbiróság mindannak daczára azt a határozatot hozta, hogy a tiszteknek meg kell verekedniük.

Tegnap folyt le a pisztolypárbaj a legszigorubb feltételek mellett. A feleknek háromszor kellett volna löniük 20 lépésre, vontcsövű pisztolyokkal, de mindjárt az első golyóváltásnál *Steingaszner* golyója átfurta *Hübner* karját. A seb súlyos.

* **Uszoda a színház mögött.** Tegnap d. u. 5 órakor nagy társaság állott a Szigligeti-színház mögötti építménynél.

A bizottságot nem másért hívták össze, mint hogy megállapítsák, mi lesz abból a bizonyos építményből.

Kiküldött tudósítónk a következőkben számol be az eseményekről:

Komlóssy József felállott a köröndre s megnyitva a gyűlést, kérte a tagokat, mondják ki véleményüket szabadon.

Altalános csend.

Végre megszólalt *Bánffy*nak, a szabad uszónak egyik elkeseredett híve:

— Ebből bizonyosan uszoda lesz.

Az eszme általános tetszést keltett s rögtön megindult fölötte az eszmecsere.

— Aztán mire való ez az uszoda?

— Ki fog ebben uszkálni?

— Bizonyosan a közönség üdülésére fog szolgálni.

— Vagy pedig a színészek fognak benne lubiczkolni?

— Talán a ballerínák? . . .

— Pszt!

Valamelyik *Komlóssy*-párti városatya keményen közbedörögte:

— Már pedig jobb lenne benne a városházát megmosni egy kevéssé!

Erre már hatalmas zaj zúgott fel az ellenpártból:

— Akkor inkább ne legyen uszoda belőle!

Egyszerre uszoda- és uszoda-ellenes párttá alakult a közönség. Egyik rész usztatni akart, a másik nem akart uszni.

Végre *Komlóssy* elnök megsuhogtatta az elnöki botot és sikerült nagy nehezen csendet csinálnia.

— Uraim! Azt látom, hogy az uszoda eszméje általánosan tetszik, csak nem tudjuk, kit usztassunk benne. Hát kérem szeretettel, az még egyelőre korai dolog. Az uszodában nem fog uszni senki, ebben a mi pénzünk fog eluszni, a mit a színházra fogunk ráfizetni!

Ebben megnyugodtak mindnyájan; egyéb tárgy nem lévén, elnök a gyűlést bezárta.

* **Az olasz király kalandja.** Az olasz lapok adják hírért az olasz király egy mulatságos kis kalandjának. Ő felsége a minap este sétálni óhajtott *Nápolyban* s csupán szárnysegéde kíséretében hagyta el a palotát. Az utcán bérkocsiba szállt. A kocsis, sejtelve sem lévén, hogy kit visz, bizalmaskodni kezdett a pasasérjaival. Persze, panaszkodott. Szidta az új tramvét, hogy azóta a bérkocsisnak semmi keresete s éppen e végett a bérkocsisok panaszra készűnek az új királyhoz.

A felség megkérdezte tőle, mi a véleménye az új királyról?

— Az új! szölt a kocsis és vállat vont.

Hát a régít legalább ismerte már az ember. Annyi szent, hogy jó ember volt, nagyon is jó, éppen ez okozta a vesztét. A fia bezzeg nem olyan természetű! Aszondják, félti a bőrét, megkülönböztet sem valami kényelmes természetű.

A király mosolygott s visszahajtatott a palotába. A palota előtt megállt velük a kocsis.

— Hajtson csak be!

— De az őrség! Nem úgy megy az!
— No csak hajtson, hátha beeresztenek bennünket!

— Jó! gondolta a kocsis . . .

Az őrség tiszteleg, riad a kürtészó s a szárnysegéd tiz lirát nyom a kocsis márkába.

— Csak nem a király!?

— De biz' az.

Erre a kocsis megostorozta lovát s eszeveszetten vágatott ki a palotából, nehogy becsukassa az új király. A király mosolyogva intett az őrségnek, hogy bocsássák ki szabadon.

* **Az egyetemi nemzeti párt üldözése.** Az egyetemen lezajlottak a választások és a nemzeti párt győzelmével végződtek. Most aztán megindult a hajsza társadalmi téren azok ellen, akik mint az ifjuság vezetői szerepeltek. *Brázovay* Kálmán, aki, mint a nemzeti párt elnöke, az utóbbi időben az éjt nappallá tette, hogy pártjának a győzelmet megszerezze, még szeptember 13-án — mint különben nekünk a dologról már akkor is tudomásunk volt — a tőzsdebiróság titkárságától, ahol hivatalnok, a következő levelet kapta:

T. Brázovay Kálmán urnak *Budapesten*. Tekintettel arra, hogy az ön szereplése lehetlenné teszi nálunk elfoglalt hivatalának pontos betöltését, értesitem, hogy f. évi szeptember hó 30-ával önt állásától fölmentem. *Budapesten*, 1900. szeptember 13-án. A budapesti áru- és értéktőzsde főtítkársága: *Félegyházi* dr., főtítkár.

Mint halljuk, ugyanilyen meglepetés érte *Köpösdy* volt elnököt is, aki egy előkelő családnál nevelésközdött.

Ugy értesülünk, hogy *Brázovay* Kálmán dolgában az őszszel megnyíló parlament első ülésén interpelláció lesz.

* **Egy báró elfogatása.** A trieszti rendőrség érdekes fogást csinált. *Neugebauer* Miksa báró kereskedelmi ügynök: épen akkor tartóztatták le, a midőn a postán járt. A bárót már régóta kereste a bécsi rendőrség, mivel ékszerlopást követett el egy bécsi ékszerész üzletében.

* **Nemzetiségi okvetetlenkedés.** Brassó, Nagyszében, Besztercze szemtelen példáját követte Fehértemplom is. A város képviselőtestülete ugyanis kimondotta, hogy a város nevét *Ungarisch-Weisskirchenre* akarja megváltoztatni. És ez a határozat valamennyi közt a legcsunya, mert míg a szász városok tisztán történelmi alapon fejtik ki kívánságukat, Fehértemplom kupaktanácsát a határozat meghozatalánál tisztán anyagi érdek vezette. A főérv ugyanis az volt, hogy a városnak nagy gyűmölcskivitele van Németországba és a város magyar neve ezt veszélyeztetné. Egy *Maier* András nevű képviselőtestületi tag a következőket mondta a gyűlésen:

— *Mi Weisskirchenben* születünk, ott nevelkedünk és nem akarunk olyan városban meghalni, melynek még a nevét sem tudjuk kimondani.

* **Nagy értékű papir sikkasztás** ügyében folytat a budapesti rendőrség erélyes nyomozást. A dolog úgy áll, hogy nemrég elhalálozott egy *W.* nevű ismert kövezőmester, a ki mintegy 86.000 korona értékű képviselő papirosokat hagyott hátra, főleg fivérének, egy vidéki bánya tulajdonosának. A papirosok azonban valahogyan elkallódtak. Az örökös bejelentette az esetet a rendőrségnek s ennek közbenjöttével az értékpapirokat meg is találták egyik belvárosi bank- és váltóüzletben, ahol azt az ismeretlen tettes eladta. Hogy mi lesz a dolog vége, a rendőri nyomozás deríti ki, a mely már eddig is sok érdekes részletre bukkant, a melyek nem egy az ügyben szereplő uri embert fognak kompromitálni. A vizsgálat tovább folyik.

Köllő szobrász öngyilkos lett.

A magyar művészetet súlyos veszteség érte. Köllő Miklós, a kiváló tehetségű szobrász, ma forgópisztolyal vetett véget életének. Már évek óta gyógyíthatatlan belső betegség kínozta őt, mely megbénította minden munkásságát. Ez annyira elkésztette Köllő Miklóst, hogy már hosszabb idő óta a társaságot is kerülte. Ugy látszik, már régebben foglalkozott az öngyilkosság eszméjével és ma végre tetté is érlelődött agyában, melyben annyi sok gazdag művészi alkotás született meg.

Mikor egy ilyen kiváló tehetség így dől sirba, akkor látja az ember, mit ér a mai korban tehetség, szorgalom, ha mindennek alapjául nem szolgál az erkölcsi szilárd meggyőződés. A csapásokkal szemben nem tud más menedéket találni, mint a pisztolyt.

Ma délelőtt volt utoljára Rottebiller-utca 46. szám alatt levő lakásán, honnan fél 10 órakor minden szó nélkül távozott el. A Kelenföldön bolyongott órákon keresztül.

Az állomáson levő rendőr abba az irányba sietett, a honnan a lövés zaja hangzott. Mire odaért, Köllő Miklós már holtan hevert a földön. Az egyetlen lövés halántékán hatolt be a szerencsétlen embernek, rögtön halált okozván. A holttestet a boncoló-intézetbe szállították, a honnan holnap viszik a lakására, a hol ravatalra fogják helyezni.

Az elhunyt művész nőlen ember volt és így temetéséről valószínűleg a Képzőművészeti Társulat, esetleg a kormány fog gondoskodni.

Köllő Miklós 1861-ben Gyergyó-Csomafalván, Csikmegyében született. Már kora gyermekkorában mint naturalista szobrász, magára vonta a műértők figyelmét, noha ekkor még csak műipari czikkék előállításával foglalkozott. Később Münchenbe került, hol Hets és Knabl tanárok vezetése alatt végezte szobrászati tanulmányait. Ennek befejezése után már az 1885-iki országos kiállításon kitüntetést kapott fa-faragványaiért.

Később Zala Györgynek segédkezett az *Aradi vértanúk* szobrának és a budai *Honvédelmeknek* megalkotásánál. Ugyancsak e művésznél foglalkozott a pécsi bazilika több relief-jének modern átalakításával. Mióta azután önállóan működött, számos pályázaton kitüntetést és elismerést nyert. Kiválóbb munkái: *Reviczky Gyula* síremléke a Kerepesi-uti temetőben; a *Bölcsesség* szobra a budai kir. palota épületén; *Szent István, III. Károly* királyok és *Mária Terézia* királynő szobrai az új országház kupolás-csarnokában, ugyanannak az új országház homlokzatán hat szobormű és *Jézus és Mária* márványszobrai az egeri érseki templom számára. Köllő számos arcképet is készített. Ezek közül legnagyobb feltűnést keltett Kassai Vidor beszédes mellszobrával.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

Peking sorsa.

London, szept. 18. (Saját tud. táv.) A Standard jelenti Washingtonból tegnapi kelettel: Az orosz és francia ügyvivők, a kik ma látogatást tettek a külügyi hivatalban, kijelentették, hogy kormányaik szándékai Peking kiürítését illetően nem szenvedtek változást. Együttal azt kérdezték, hogy az Egyesült-Államok mit

szándékoznak tenni. A válasz az volt, hogy a pillanat nem alkalmas a döntésre.

A tiencin-pekingsi vasut.

Washington, szept. 18. (Saját tud.) Ghaffee azt táviratozza Pekingből e hó 13-ról, hogy az orosz parancsnok kijelentette előtte, hogy Port-Arthurhól és Vladivosztokból az Egyesült-Államokban anyagokat rendelt a vasuti vonal helyreállítására. Az orosz parancsnok azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a tiencin-pekingsi vonalat két hónap alatt helyreállítják.

A harc egyre folyik.

London, szeptember 18. (Saját tud. táv.) Kinából érkezett legújabb táviratok szerint a harcok még egyre folynak s így egyelőre nincs is kilátás, hogy a békét rövid idő alatt megteremtik.

Franciaország kárpótlást kíván.

Páris, szeptember 18. (Saját tud. távir.) A »Siécle« szerint a francia kormány a kínai expedíció költségeit 80 millió frankra teszi. A kormány már utasította követét, hogy a béketárgyalásoknál első sorban azt követelje Kinától, hogy az összes költségeket megtérítse. Ezenkívül Kinának meg kell téríteni mind ama károkat, melyeket a lázadók a Kinában élő francia alattvalóknak okoztak. Területi kárpótlást Franciaország nem kér.

Waldersee Hongkongban.

Berlin, szept. 18. (Saját tud. táv.) Waldersee gróf a »Sachsen« gőzösön Hongkongba érkezett.

IRODALOM.

Egyháztörténelem a középiskolák felsőbb osztályai számára. Irta: *Demény Dezső*. Az esztergomi főegyházmegyei hatóság 3413—1900. szám a. kelt engedélyével. Budapest, 1900. 8-rét, 168 lap. A Szent István-Társulat a középiskolák számára már az előző években kiadta Demény Dezső alapvető hittanát, ágazatos hittanát és erkölcsanát, melyeket hazánk igen sok tanintézetében a legjobb eredménnyel használnak. A szakkritika is kedvezően fogadta őket s szerzőről, mint hivatott tankönyvirőről, nagy elismeréssel nyilatkozott.

Demény Dezső egyháztörténelmével a koronát tette föl eddigi munkáira. — A jó tankönyvek minden kelléke meg van ebben a műben, mely már a magyar püspöki kar 1900. január 29-én tartott közös tanácskozata határozatából kötelezővé tett új tanterv utasításai szerint készült. Beosztása gyakorlati, előadása könnyed, világos s nyelvezete minden ízében magyaros. Kiváló suíyt fektet a magyar egyház történetére s használhatóság tekintetében nincs egyetlen magyar nyelvű iskolai kézikönyv sem, mely csak távolról is megközelítene. Meg vagyunk győződve, hogy mihamar az ország valamennyi középiskolájába ezt a könyvet fogják a katolikus hittanárok bevezetni, a mi nekik is, de főleg a tanuló-ifjúságnak nagy könnyebbségére fog szolgálni.

Ára füzve 1 korona 20 fillér, kötve 1 korona 60 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.

Igazságszolgáltatás.

Vidám váltóhamisítás. Okirathamisítással vádolva állottak ma a törvényszék előtt Horváth József, Kühtreiber Antal és Biber Antal korcsmáros. Manger István korcsmáros je-

lentette föl őket, a kinek nevét Horváth, állítólag a többi vádlottaknak a segítségével, egy hitelszövetkezetről leszámitolt 550 frtos váltóra rávezette. A pénzt Kühtreiber vette föl, a ki aztán belőle kifizette azt a summát, a mivel tartozott éppen a panaszosnak.

A tárgyaláson, melyen dr. Bakonyi bíró elnökölt, megkérdezték Horváthot:

— Hogy merte a Manger nevét ráírni a váltóra?

Horváth (mosolyogva): Mert ő küldött el, hogy írjam alá.

Elnök: Kérem, kár mosolyognia, mert legalább egy évet lehet utána szomorú.

A vádlottak ezután úgy magyarázták a történeteket, hogy ők elmentek a Manger korcsmájába s hívták a bankba, kezesként aláírni a váltót. A korcsmáros erre azt felelte, hogy nincs ideje, odaszólt a véletlenül ott pityizáló Horváthnak:

— Polgártárs! Menjén el maga helyettem.

Manger István ezzel szemben azt vallotta, hogy elküldte ugyan a derék férfit, de nem kezesnek, hanem tanunak.

Soká faggatták még a vádlottakat, meg a panaszost is, de csak az az egy dolog világott ki, hogy az egész kompánia nem tudta s tán ma sem tudja, mi a különbség kezes és tanu között. Hozzájárult ehhez, hogy a szövetkezet figyelmetlenül járt el, mert ott sem kutatták, hogy csakugyan Manger volt-e az a Manger, a ki tulajdonképen Horváth István volt s a való aláírása végett jelentkezett.

Ily körülmények között a bíróság, dr. Vásonyi Vilmos védőbeszédének meghallgatása után, valamennyi vádlottat fölmentette az okirat-hamisítás vádjára alól.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Harmathy Károly*.

1656 Petrus Pasku és társai rablás — részben megváltoztatva.

1698 Papitz János testi sértés — helyben hagyva.

1699 Eiländer Jakab és társai testi sértés — visszautasítva.

2294 Stettner Lajos hatóság elleni kihágás — megsemmisítve.

2423 Nemes Márton és társa testi sértés — helyben hagyva.

2696 Fekete Tógyer uzsora — részben megváltoztatva.

2742 Özv. Kohn Ignáczné sikkasztás — helyben hagyva.

2256 Márta Ferencz közbiztonsági elleni kihágás — helyben hagyva.

2425 Márta Ferencz közbiztonság elleni kihágás — csatolás.

2419 Fazekas Imre közcsend elleni kihágás — részben megváltoztatva.

REGÉNY-CSARNOK

Balny város titka.

Regény.

Franciaiból fordította: K—G.

45.

— Bizonyosan találkoztam már valahol ezzel az urral, gondolta Jakab. De vajjon hol? Különben, mit bánom én!

Ismét tovább haladt, de magában mindig az ismeretlen urra gondolt, ki ott állott az uton a robogó kocsik között.

— Mintha csak a boldogult Ledoux urat látnám, de jóval idősebb alakban.

Ez a név fájdalmas emlékeket költött fel benne. Arcza elborult, fejét lehajította s folytatta sétáját, de most már cél nélkül, nem látott, nem hallott semmit.

Egy gyöngéd kéz érintése fölzavarta szomorú gondolataiból.

Lucie állott előtte.

— Még jó, hogy észrevettem, mert te ugyan tiszter is elmentél volna mellettem.

— Bocsánatért esedezem.
Karonfogva folytatták utjukat hazafelé.
— Mi bajod van, Jakab? kérdezte Lucie, nagyon elfogultnak látszol.
— Semmi . . . csak ezekre az átkozott gépekre gondoltam, melyek soha sem akarnak elkészülni.
Lucie férjére nézett.
— Te megcsalsz engem, Jakab, neked más bajod van, látszik nyugtalan arcodról. Mondd, mi bánt.

— Mondom semmi, vagy legalább csekélység. Az előbb találkoztam az utcán egy emberrel, a ki csodálatosan hasoulított atyádhöz. Visszagondoltam a multra . . .

— Értem, felelt szomorúan Lucie:
Csöndben haladtak lakásukig; de a találkozásról többet nem beszéltek s mikorra az ebédhez ültek, mindketten visszanyerték szokott vidámságukat.

Két nap múlva levelet kaptak Balnyból Frémont urtól; a békebíró jelezte, hogy aznap este nejjével és leányával megérkeztek Párisba, hogy még egyszer láthassák a fiatal párt, mielőtt Amerikába mennének.

— Fogadj egy kocsit, édesem, mondta Jakab és meuj eljűk a Szent Lázár-pályaudvarba; hadd találkozzanak mindjárt ismerős arcokkal. Én azalatt szállást rendeztetek nekik a szomszédos fogadóban, azután a műhelybe megyek, de mire megérkeztek, én már itt leszek.

Kifáradva a mechanikus műtermében, Jakab már korán eltávozott s minthogy a vonat megérkezéséig még sok ideje volt sétálni, kezdett az utcákon.

Gépekre gondolt s a perczeket számlálta, melyek az elutazástól elválasztották, midőn újra megpillantotta a két nap előtt látott ismeretlent.

Az aggastyán, mert igen öregnek látszott hosszú fehér hajával és nagy ősz szakállával, — átment a kocsit, föllépett a járdára és balra fordult. Jakab, mintegy ösztönét követve utána ment.

Az ismeretlen gyors, rövid léptekkel haladt, kezeit hátra tartva, fejét lehajtva. A mint Jakab, mögötte haladt, maga is bolondságnak tartotta nyugtalanságát, mindazonáltal nem szűnt meg őt követni.

Elmaradt mögöttük a Montmartre, majd a Martyrok utcája, végül betértek a Houdan-utcába; itt az ismeretlen a harmadik számú háznál eltűnt.

Jakab mozdulatlanul állott helyén és csaknem szégyelte magát gyermekek viselkedéséért.

— Hogy is lehetek ilyen ostoba; egy ismerős arcú embert látok, a ki véletlenül Ledoux-ra emlékeztet s rögtön hazakisérem.

Megnézte óráját.

— Már elkéstem, most valami hazugsággal kell kivágnom magamat. Lucienek soha sem mondanám meg, hogy miért késtem el.

Kocsira ült és haza hajtatott. Még senki sem volt otthon, a Frémont család pár perczel későbbben érkezett.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A hazafiatlan joghallgatók.

Kolozsvár, szept. 18. (Saját tud. távirata.) Ma az egyetem tanácsa ujabban foglalkozott a hazafiatlan román joghallgatók ügyével. Balázsfalván nemrég a cigánybanda magyar nótákat játszott, a mikor a két joghallgató neki támadt a bandának és a cigányprimást inzultálta. A vizsgálatot még nem fejezték be.

A persa sah kölcsöne.

Budapest, szept. 18. (Saját tud. táv.) A magyar leszámítoló és pénzváltóbankhoz Teheránból a persa császári banktól hitellel érkezett a sah nevére, mely egy millióról szól.

Kizárt joghallgató.

Kolozsvár, szept. 18. (Saját tud. távirata.) A kolozsvári egyetem tanácsa ma egy joghallgatót, a ki a táncmulatságon a hölgy közönség előtt illellenül viselkedett, két félére kizárt az egyetemről.

Támadás Natália ellen.

Belgrád, szeptember 18. (Saját tud. távirata.) Az itteni nőegylet ma tartott rendkívüli közgyűlésén egyhangula elfogadtak egy határozatot, mely Natália királynénak a királyi párral szemben tanúsított magatartását határozottan elítéli és Natália királynétól megvonja az egylet védnökségét. Együttal küldöttséget választottak, mely a védnökséget Draga királynőnek fogja felajánlani.

Ferdinánd fejedelem otthon.

Szofia, szeptember 13. (Saját tud. táv.) Ferdinánd fejedelem tegnap este ideérkezett és csakhamar tovább utazott Várnára.

A román-bolgár konfliktus.

Konstantinápoly, szept. 18. (Saját tud. távirata.) A bolgár exarcha az itt időző bolgár hadügyminiszter tiszteletére lakomát adott, melyen török főhivatalnokok és az orosz követ is részt vettek. Paprikov bolgár hadügyminiszter felköszöntőjében éltette a török-bolgár fegyverbarátságot. A török hivatalos körök a felköszöntőt igen szívesen fogadták és válaszul tekintik azt a román intrikákra, melyek nem találkoznak a porta helyeslésével.

A haldokló búr-köztársaság.

Laurenco-Marquez, szept. 18. (Saj. tud. táv.) A búrok szétrombolták a Krokodil-Poort-hidat és elégettek 300 szerkocsit.

Hírek Pretóriából.

London, szept. 18. (Saját tud. táv.) A Daily Mail jelenti Pietermaritzburgból tegnapi kelettel: Azt mondják, hogy Roberts lord október 3-ika felé Pretóriából Angliába utazik. Ugyanaz a lap jelenti Laurenco-Marquezból tegnapi, hogy Komatipoortot tegnap az idegen zsoldosok kifosztották és felgyújtották, minthogy előre látták a város mielőbbi megszállását. A búrok a Zontpass hegyek felé vonulnak vissza.

Politikai tüntetés Loubet ellen.

Páris, szept. 18. (Saj. tud. távirata.) Grebuval a párisi községtanács elnöke Loubet elnökhöz levelet intézett, a melyben tiltakozik a prefektusok ama insinúációjá ellen, hogy Páris, midőn a polgármestereket lakomára hívta meg, politikai tüntetést tervezne a köztársaság ellen és hozzáteszi, hogy a testvériség eszméje ebben a konfliktusban nem fog csorbát szenvedni. Az ünnepek, melyeket Páris a municipiumoknak rendezni szándékoznak, elmaradnak. Loubet elnök polgári kabinetjének titkára értesítette a községtanács elnökségét, hogy Loubet elnök sajnálatára nincs abban a helyzetben, hogy fogadhassa a párisi községtanács elnökségét, melynek nevében Grebauval elnök kihallgatást kért, hogy Loubet elnököt a párisi községtanács által a francia és külföldi municipiumok tiszteletére rendezendő ünnepekre meghívja.

Nagy vasuti katasztrófa.

Lemberg, szept. 18. (Saját tud. táv.) A Kolomea melletti Libiena állomás közelében borzasztó szerencsétlenség történt. Egy teher vonat haladt a pályaudvar felé s mikor a közel levő vashidra ért, az leszakadt és tizenhét kocsi a mélységbe zuhant, melyek közül tíz teljesen összetört.

A francia képviselőház elnöke Bécsben.

Bécs, szeptember 18. (Saját tud. távir.) Daschanel, a francia képviselőház elnöke ideérkezett.

Az ausztráliai parlament.

London, szept. 18. (Saj. tud. táv.) A királyné megengedte, hogy a yorki herceg és neje jövő tavasszal Ausztráliába utazzanak, hogy a herceg a királyné megbízásából megnyissa az első ausztráliai parlamentet.

KOZGAZDASAG.

1,600.000 korona.

— Párisi deficitünk. —

A »Honi Ipar« című lap legujabb megjelenésében olvassuk az alábbi megdöbbentő hírt:

»Mint megbízható forrásból értesülünk, a párisi világkiállításon való részvételünk költsége körülbelül egymillióhátszázezer koronával nagyobb az elő-irányzatnál. A többletkiadás jelentékeny részét a reprezentatív költségek emésztették fel. A deficit fedezéséről a kormány póthitel útján gondoskodik. Az erre vonatkozó törvényjavaslat nemsokára a képviselőház asztalára kerül.

Távol áll tőlünk, hogy a deficit állapot kritikájába bocsátkozunk. Csupán két megjegyzésre szorítokozunk.

A magyar kormánybiztosságnak sokkal több tagja volt, mint akár a német, akár az angol kormánybiztosságnak, holott a magyar kiállítás természetszerűleg jóval kisebb volt, mint akár a német, akár az angol. Ez a nagy szemléstátus jelentékeny költséget emésztett fel. A második megjegyzésünk pedig az, hogy a deficit sokkal nagyobb lett volna, ha a törvény ellenére a kiállítókkal nem fizettették volna meg a mindenféle című kiállítási költségeket.

A magyar törvényhozásnak, mikor a részvételre három millió koronát megszavazott, az volt a törvényben is kifejezett intenciója, hogy a kiállító minden néveve nevezendő kiállítási költségtől megszabaduljanak és hogy a három millióból az állam fedezzen a kiállított tárgyakra vonatkozó minden kiadást.

Daczára annak, a kormánybiztosság a kiállítóktól fejenként többféle hivatalos czimen jelentékeny anyagi áldozatot követelt.

Ennyiben kívántuk tájékoztatni olvasóinkat ez ügyről, mely nem is annyira ránk tartozik, mint a póthitelt megszavazó magyar parlamentre.

Ebből a deficitből alighanem interpelláció lesz.

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következő nyereményeket húzták ki:

10 000 koronát nyert: 69404.

5000 koronát nyertek: 178 45415.

2000 koronát nyertek: 356 493 890 1235 3680 7372 14623 17186 24420 30503 31181 32841 35573 36442 36762 37502 40565 41704

68070 68676 74541 75431 76347 84281 85899 87885.

1000 koronát nyertek: 1201 2330 4152
5552 6283 6747 9979 10531 11394 18471
18767 18861 22139 26097 30865 33610 36343
37743 39521 40946 41409 46304 49411 50562
51922 57422 59225 60421 62929 63189 64789
67689 72412 53484 83009 83128 85852 91466
92796 93941 94241 95812 95957.

500 koronát nyertek: 1534 2389 4537
4674 4866 4923 6027 6176 6753 7341 8833
9378 10244 11083 13656 14047 14195 14835
15577 21571 24220 26415 27023 28626 29137
30148 31009 31714 33923 36031 40351 41566
42392 43704 45367 47402 49800 50672 53238
53921 54467 55000 55130 56785 58628 59840
60181 61023 62050 62596 63381 64637 66288
67128 68569 70336 70746 74406 74839 75578
75531 76517 77340 80313 82013 83043 84091
85313 86018 87635 88602 91858 95818 96977
97729 97888 98913.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1900. szept. hó 18-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.40—12.50. Kétszeres buza 12.—11.40. Rozs 12.—11.60. Arpa 12.—11.—. Zab 9.80.—9.20. Tengeri: 12.40.—8.60. Boró 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.80. Köleskása 24.—. Burgonya 4.—. 100 kiló lángliszt 25.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 23.—. barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.20, szalma 1.— Szalonna 106.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —8. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.86. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.20. Uj-bor

—80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mcsott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 68.—, uj bor 50.—, mész 2.10, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 24.—. köles —.— repce —.—, dió —.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 1.12, sertésbús 1.—4, juh-hus 64, veres hagyma 12, fog-hagyma 22, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 40, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1900. szept. hó 18-ról.
Egy pár első rendű jármás ökör 640—710, egy pár másodrendű jármás ökör 500—630, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—470, 1 drbfejős tehén 100—260, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 154—234, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—186, 2 drb. veres borju 30—50, 1 drb. fél éves borju 36—48, 1 drb egy éves borju 48—74, két éves borju 70—176, 1 drb hizott sertés 90—146, 3 pár fél éves 30—38, 1 pár egy éves sertés, 44—70, 1 pár két éves sertés 72—138, 1 drb igás ló 150—300, 1 pár ökörbőr 40—54, 1 pár tehénbőr 28—36, 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbőr 8—22.

Forgalmi kimutatás 1900. évi szept. hó 18-ról. Tiszta buza körülbelül 5000 hltr. kétszeres buza 900hltr, rozs 1400 hltr, árpa 600 hkl. zab 800 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 600 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 90 drb, félhizott 150, sovány 260, süldő 450, malac: 900, hizott marha 28, jármás ökör 390 fejős tehén 160, borju 180, bivaly 14, juh és kecske 380, ló 251.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szept. 18.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.49
Buza júniusra	—	—	—	—	—	7.92
Tengeri	—	—	—	—	—	6.40
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.96
Zab okt.	—	—	—	—	—	5.18
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, szept. 18.

Oszták hitel	—	—	—	—	—	660.50
Magyar hitel	—	—	—	—	—	674.24
Allamvasut	—	—	—	—	—	665.50
Rimamurányi	—	—	—	—	—	532.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	433.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. szept. 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	96.10
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	90.80
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	100.
Magyarvasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	90.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.25
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	92.50
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcson	—	—	—	—	—	162.75
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcson	—	—	—	—	—	142.50
Oszták járdék papirban	—	—	—	—	—	97.35
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	—	—	97.20
Oszták járdék aranyban	—	—	—	—	—	97.15
Oszták korona járdék	—	—	—	—	—	97.40
Oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	—	131.75
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	17.05
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	675.50
Oszták hitelintézet részevény	—	—	—	—	—	661.50
Párisi vista	—	—	—	—	—	96.30
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	—	19.32
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.25
London vista	—	—	—	—	—	242.15
20 márkás arany	—	—	—	—	—	28.66

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.													
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.				
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	—	—	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08				
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	—	—	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41				
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	—	—	—	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—				
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	—	—	—	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.										
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	—	—	—	Érmihályfalva ind. 6 36 11 17 3 14 5 27 9 14 —										
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	—	—	—	Debreczen > 7 51 12 36 4 16 7 10 10 27 9 01										
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	—	—	—	P.-Ladány érk. — 1 45 5 03 8 40 11 28 9 48										
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	—	—	—	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.										
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	—	—	—	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.										
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	—	—	—	Debreczen i. 8 35 4 31 Nagy-Léta- 5 25 1 05										
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	—	—	—	Sáránd > 9 28 5 16 Vértés ind. 5 47 1 30										
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	—	—	—	H.-Bagos > 9 41 5 26 M.-Pályi > 6 03 1 48										
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	—	—	—	M.-Pályi > 10 05 5 48 H.-Pályi > 6 18 2 05										
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	—	—	—	N.-Léta- > 10 20 5 59 Sáránd > 6 40 2 29										
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	—	—	—	Vértés érk. 10 43 6 18 Debreczen é. 7 18 3 13										
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	—	—	—	Sáránd—Derecske.										
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	—	—	—	Derecske—Sáránd.										
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	—	—	—	Sáránd ind. 9 38 5 26 Derecske ind. 6 00 1 49										
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	—	—	—	Derecske érk. 9 57 5 45 Sáránd érk. 6 20 2 09										
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szolnok >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	—	—	—	Arad—Nagyvárad.										
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Ujszász >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	—	—	—	Nagyvárad ind. 10 20 4 30 7 — Arad ind. 5 10 11 20 9 35										
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Rákos >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	—	—	—	Ósi > 10 30 4 41 7 16 Kétegyháza > 6 14 11 31 10 54										
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	4 01	—	5 34	Budapest érk.	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38	—	—	—	Csaba érk. 6 40 12 57 11 24										
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50	—	—	—	—	Csaba ind. 7 — 2 33 4 50										
Nagyvárad—Szeged							Szeged—Nagyvárad.							Nagyvárad—Arad.							Arad—Nagyvárad.						
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.			Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.			
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 —	Arad ind.	5 10	11 20	9 35			5 10	11 20	9 35		5 10	11 20	9 35			
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	11 31	10 54			6 14	11 31	10 54		6 14	11 31	10 54			
Less >	10 48	5 01	7 40	Oroszháza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24			6 40	12 57	11 24		6 40	12 57	11 24			
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50			7 —	2 33	4 50		7 —	2 33	4 50			
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26																		